

מבוא

השבח לבורא עולם, שזיכנו להוציא לאור את ספר הגלגולים של האר"י זלה"ה, והוא 'דרוש הנשמות והגלגול והעיבוד והיבוס וכמה פרטים שבהם', ככתוב בראשון.

שני חלקים לספר זה – הראשון הינו עד תחילת פרק לו, והשני עד תשלום פרק עג. העתקות רבות יש לספר. במקצתן הועתק חלקו הראשון לבד, ונקראם להלן הספרים הקצרים. במקצתן הועתק כל הספר, ונקראם להלן הספרים הארוכים. הספרים הקצרים והארוכים שונים בנוסחתם אלו מאלו במדת מה, גם עד פרק לו.

אין אנו מאריכים בחקירת מסדרו של הספר¹, שכן הדבר תלוי אף בחקירת השתלשלות כלל כתבי האר"י, אשר אינה עמנו. ולהתהדר בחקירתם של אחרים, אין זה מדרכנו². אמנם, הנלע"ד שאת חלקו הראשון של הספר סידר מהר"ם פאפירש, ואת חלקו השני רבי נתן שפירא.

אלו הם הספרים שעמדו לפנינו בעת הגהת הספר.

א. דפוס פפ"מ תמ"ד, נדפס על ידי הרב דוד גרין הוט. העתק מן הספרים הקצרים הוא. דפוס זה לוקה בשבוישים רבים. וכבר כתב המדפיס בפרעמישלא, 'כי ראיתי בחלק הראשון הנדפס מכבר נמצאו בו הרבה מקומות שחסר וחלוף כמה שיטות עד שא"א לידע כלל כוונת הדברים'.

ב. דפוס וילנא תרמ"ו. לא התייחסנו לדפוס זה כנוסח לעצמו, שכן ניכר מנוסח הספר והשער שהעתק מדפוס פפ"מ הוא.

[1] נציג כאן לשון החיד"א בעמוד המגן של כתב היד הנזכר להלן ברשימת הספרים אות זו: מי שסידר הס' הזה לא ידעתי כעת בבירור מי מקדושים אך ראיתי ס' הגלגולים שנדפס בפפ"ד ש' תמ"ד על יד הרב דוד גרין הוט, והנה הוא סדר הזה ושם נדפס עד פ' ל"ו עם ליקוטים בסוף, ושם כתוב שהוא נוף ד' מנוף ע"ח שחיבר מהרח"ו ז"ל, ואם האמת כן שהוא נוף ד' מנע"ח א"כ נודע שהמסדר הרב מהר"ם פאפירש כ"ץ ז"ל שהוא סידר הכל וקרא שמות דרך עץ חיים להקדמות פרי עץ חיים לכוונות נוף ע"ח למצות ופ' וגלגולים | וכו' |, ומ"ש בדפוס הגו' שחיבר מהרח"ו ז"ל לא ידע שרשי הענינים, וא"כ ס' זה יקר מאד כי ודאי ה' הרמ"פ סידר כאן גם ממ"ב שלא היתה למהר"ש ויטאל ז"ל, ודברי אמת ניכרין שהוא סדר יפה ונחמד. פי המדבר דברי החיד"א ס"ט. עכ"ל. ומעין זה כתב בשם הגדולים.

[2] המבקש זו החקירה, ימצאנה בספר קבלת האר"י (אביב"י, תשס"ח) בעמודים 655-656, 708-710.

ג. דפוס פרעמישלא תרל"ה, נרפס על ידי ר' יחזקאל שרגא האלברשטאם אבד"ק סטראפקוב, מכ"י אשר הקרה ה' מקרה טהור לפניו בהיותו באה"ק. והעתק מן הספרים הארוכים הוא. כתב היד שהיה לפני המדפיס, אינו אחד מכתבי היד הנוכרים להלן.

ד. כתב-יד ציריך (אוסף היידנהיים 100, ובבית הספרים ס' 10382). העתק מן הספרים הקצרים הוא. כתיבתו אשכנזית, ונכתב בסביבות שנת תס"ב^[3].

ה. כתב-יד אוקספורד (אוסף בודליאנה 1745, ובבית הספרים ס' 17776). העתק מן הספרים הארוכים הוא, וכתיבתו איטלקית.

ו. כתב-יד בריטיש מוזיאום (807, ובבית הספרים ס' 5652). העתק מן הספרים הארוכים הוא, וכתיבתו איטלקית.

ז. כתב-יד בריטיש מוזיאום (806, ובבית הספרים ס' 5442). העתק מן הספרים הארוכים הוא, וכתיבתו אשכנזית. ספר זה היה לעיני החיד"א^[4].

חכם אחד העביר קולמוסו על ספר זה, פעמים לתקן את הנוסח, ופעמים להוסיף, כפי הנראה על פי ספר נוסף שהיה לפניו. הגהות אלו העתקנו בספרנו, וצינום בכוכב כזה: * כדרך שמצויינות הגהות הרמ"א על המדרכי. ואמנם, כשהגהות זה החכם נשתוו עם נוסחת אחד מן הספרים שהיו לפנינו, וקבענו הנוסח על פיו, לא טרחנו לציין שכמו כן הגיה החכם.

באותו הקולמוס והכתב, נכתבו הגהות בגליונות הספר, פעמים לפרש ופעמים להקשות. הגהות אלו קשות מאוד לפיענוח, ובעז"ה הצלחנו להעתיק כמעט את כולן. בדף הראשון של הספר כתב יוסף אלמנצי, שהגהות אלו מתורתו של מהר"י אירגאס הן, בהסתמכו על כתב ידו היוצא ממקום אחר^[5]. ואמנם, אחר שהוכחנו

[3] באותו הקובץ של כתב היד הועתקו פירושי תנ"ך, טעמי מצוות לפי סדר הפרשיות, ולאחר מכן ספר הגלגולים. בחתימת העתקת טעמי המצוות נכתב 'תם ונשלם טבת תס"ב'.

[4] וזה לשונו על הגליון בעמוד הראשון של הספר: בחסד עליון זכנו לספר הקדוש הזה הוא ירחם עלי לעסוק בתורה ומצוות לשמן וזרע קדש וארכא בחיין יהיבת לן חיותא אמטולתיה כה מעתיד חרפת אדם ובזוי עם פה ליוורנו יע"א א"ך מנחם ש' ישמח ישראל ל' לפ"ק אני הצעיר (חתימתו). ע"כ. תורתנו נתונה בזה לך גרשון חנוך ולדנברג, ולר' יוסף אביב"י, על עזרתם בפיענוח.

[5] וז"ל, ההגהות שנכתבו סביב לספר הבהיר הזה הם מתורתו וחכמתו של הרב המקובל האלדי ח"ק כמוהר"ר יוסף אירגאס ז"ל מכ"י יד הקדש וזה ידוע לי בבירור מאיגרות שעברו בינו והחכם גור אריה פינצי ז"ל מקאזלי תלמיד ונכד הרב גור אריה הלוי מחבר ההגהות לך חלקי הש"ע ד' מנטובה בחתימתו הנמצאות אצל אוהבי מרדכי שמואל גירונדי הי"ו. הצעיר (חתימתו).

פתח תקוה

והוא מפתח העניינים הנדרשים בספר הגלגולים

הנא צאות רש"י נדרש בליקוטים

פרק ראשון | א

יכלול כלילות הבירורים בין להוויית העולמות, ובין לנשמת אדם הראשון הכוללת • וה' בחי' לנשמה ח"י נר"ן, וכלל גדול עליהן • וסוד ה' ברכי נפשי • וטעם שם יחידה • וסוד אדם אתם בסוד איפה היית ביסדי ארץ • ושרש נשמות ישראל. ונפשות א"ה • וטעם המיתה • וסוד חרות על הלוחות כדרז"ל • וענין התלבשות טוב ברע בסוד כל הגדול מחבירו • וטעם עונות גדולים לנשמות עצומות • והנשמות יוצאות כפי זכות הדור • וסוד גלות ישראל ושכינה • וענין מטו רגלין ברגלין • ובעקבות משיחא וכו' • ואין בן דוד בא וכו'.

פרק שני | ו

פי' פסוק שלט האדם באדם לרע לו • וטעם אהבת החיצונים להחטיא את האדם הוא להנאתם • וגם כי תחטא הנשמה תמיד עמה ניצוץ קדושה • ומשל נאה לעץ פרי וקליפותיו ועליו • וטעם חיבוט הקבר • והמתים בעטיו של נחש • והחיצונים מטנפים את הנשמה להשאירה ביניהם, ולכן משפיעים אותה במקום פגום • וסוד אאע"ה היותו בן תרח, וכיוצא בו רבים • ודוד הכרית קליפתו היא מואב.

פרק שלישי | י

תרי"ג שרשים לכל הנשמות כלולות באדה"ר • וענין כלילותם זו מזו, ושכל שורש כלול מתרי"ג • והתחלקות כל שורש לכמה ניצוצות • וביאור ענין ניצוץ מה הוא • ונשמת אדה"ר נתחלקה לג' אבות, והם לג' שרשים, והם לע' חלקים, והם לתרי"ג, והם לס' רבוא • ותרי"ג עצמו כולל כל בחי' המספרים, וכל שורש מתרי"ג מתחלק ג"כ לג' וי"ב; וע' ותרי"ג; וס' רבוא • וההפרש שבין השורש לעיקר הכולל הכל • וכל זה בנפש דעשייה, וכן יש פרטים עד אריך דאצילות.

פרק רביעי | יב

תיקון הגלגול לקיים מ"ע ומל"ת לכל ניצוץ וניצוץ • הפרש בין ניצוץ ששורשו נשלם למי שלא נשלם • ולקיים התורה במעשה דיבור ומחשבה • ולעסוק בפרד"ס • וסוד יגער ר' בון בכ"ח

פרק ראשון

הנה נודע כי כבר ביארנו בדרוש אדם קדמון ענין אותם הז' מלכים שמלכו בארץ אדום שנאצלו קודם האצילות ומתו בסוד בונה עולמות ומחריבין ואח"כ נתבררו הטוב שבהם הראוי לאצילות עלה באצילות וכן בבריאה וכן ביצירה וכן בעשיה וכן מה שהיה בהם מן הנפשות והרוחות והנשמות וכן הראוי ג"כ לחלק [לחלקי] המלאכים [וכן מה שהיה בהם] וכן החלק הראוי לכל הנבראים שבכל העולמות הכל נתהוו מאותם הברורים שנתבררו מהם^א. ומהפסולת של אותם ז' מלכים נתהוו כל הקליפות הנק' אדם בליעל כי גם את זה לעומת זה עשה האלקים טוב ודע. והנה כשברא השי"ת את אדם הראשון בידר החלק של הנפשות והרוחות והנשמות שהיו מעורבים עם הרע של אותם המלכים ולקחם ועשה מהם נשמות אדם הראשון כלולה מכל אלו הבחינות. ודע שכמו שיש ד' עולמות אבי"ע ובכל אחד מהם יש ה' פרצופין^ב שהם אריך אנפין או"א וז"ן והכל נתברר מאותם הז' מלכים כן הנשמות שנתבררו ג"כ משם הם מתחלקים לכל אלו הבחינות ויש נשמות כנגד נוקבא [דעשיה] וזעיר ואימא ואבא ואריך דעשיה וכולם נקראים נפש דעשיה האמנם כל א' מהם נק' על שם מקומה כיצד הנפש שהיא מנוקבא דעשיה תקרא נפש שבנפש דעשיה והנפש דבזעיר דעשיה תקרא רוח שבנפש דעשיה ונפש דבאימא דעשיה תקרא נשמה דנפש דעשיה ונפש

קובץ הגהות

באדם וגו' שבכלם נאמר וימלוך תחתיו וימת ר"ל שבשביל שהיה תחתיו לכך מת משא"כ אם היו דרך קוין ימין ושמאל כדרך שהוא עתה בעולם התיקון לא הי' שבירה וכאשר נשברו עלה אור הפנימי למעלה והשברים הם דופני הכלי וחיצוניתה' נפלו למטה והרבה אורות קדושים דבוקים בהם עד שהוצרכו להתברר.

אמר המגיה להבין ה' פרצופין אלו צריך שימוש ת"ח הרבה אמנם מי שלא למד רק ענין עשר ספירות יצייר בשכלו שכתר נקרא אריך חכמה נק' אבא בינה נק' אמא ת"ת עם ו' קצוות נק' זעיר מלכות נק' נוק' ואף שאינו מבין הדבר על בוריו מכל מקום אמת הוא.

אמר המגיה מא"ש הדבר הזה צריך ביאור רחב וקצר המצע לפרש מה ענין ז' מלכים אלו אבל הצריך לענין זה הוא שא"ס ב"ה האציל בתחילה עשר נקודות והמה הנקראים עשר ספירות כח"ב גגית נהי"ם והג' ראשונים היו דרך קוים אבל ז' אחרונים היו כשלשלת זו תחת זו ומפני כן כשירד שפע הא"ס למלאות את הכלים הללו כל ספירה קבלה כל השפע הראוי לכל השבעה ומפני גודל אורו לא יכול הכלי להכילו ונשברו הכלים הללו ושנינו [עי' ביק נד א'] בכלים שבירתן זהו מיתתן וז"ש חז"ל [ביר ג ד'] שהקב"ה בונה עולמות ומחריבין וזה נרמז ב' וישלח ב' ואלה המלכים וגו' וימלוך

[ס"א על] הרחמים ולכן תמצא בעוה"ז שהנשים מרובים מהאנשים והבן זה^[ג]. ואמנם אפשר שגם האשה תתגלגל והוא לצורך בעלה כנ"ל בסוד ויצאה אשתו עמו אך אם אין לצורך בעלה אינה צריכה גלגול אמנם לפעמים אפשר שתבא בסוד עיבור בנשים אחרות דוגמתן שהן חדשות ואלו מתעברות שם דוגמת עיבור נשמות האנשים כמבואר במקומו ואמנם אחר שזאת האשה באה בסוד עיבור באשה אחרת אם אותה אשה תתעבר בת אפשר שתתגלגל אותה הנשמה הנקבה בבתה של אותה האשה שבאה עמה בסוד עיבור באופן שבתחלה באה בסוד עיבור ואח"כ באה בסוד גלגול בבתה עצמה וכדי שתבין היטב הענין אודיעך ג"כ ענין אחר. דע כי האדם אע"פ שהוא זכר יש מיני עבירות שגורמים לו להתהפך ולהיות נקבה^[ד] בסוד שלא עשיתי אשה^[ה] וענין א' מהם הוא ענין משכב זכור מדה כנגד מדה^[ו] ומתגלגל ונעשה נקבה^[ז] והנה כבר ידעת כי האשה צריכה לעלות מ"ן כנגד מ"ד וזו האשה שהיתה מתחלה זכר אין לה שורש מ"ן וא"א לה לקבל הריון להתעבר כלל וצריכה זכויות גדולות כדי שתתעבר ויהיה באופן הזה כי תתעבר בזאת האשה בסוד עיבור אשה אחרת כנ"ל ואז בכח אותה הנפש של האשה ההיא שהיא נקבה ממש יכולה להעלות מ"ן ותקבל הריון מן בת דהיינו בעת שתלד אז אותה הנפש של האשה ההיא שבאה שם בסוד עיבור מתגלגלת ממש בסוד גלגול גמור באותה הבת^[ח] ונמצא שהאשה שעיקרה מגלגול זכר אי אפשר שתתעבר ותלד אלא נקבות וגם זה ע"י אופן הנזכר והטעם שכיון שהיא איש ולא אשה אינה יכולה לילד זכר שהכתוב אומר אשה כי תזרע אז וילדה זכר אך אם היא איש תלד נקבה והבן זה. והנה לפעמים ע"י זכות עצום ונפלא מאוד של בעל

קובץ הגהות

[ג] אמר מא"ש כי יש להקשות כי מאחר שהנקבות אינם מתגלגלים א"כ ראוי להיות בעוה"ז אנשים מרובים מן הנשים ואנו רואין כי הוא להיפך לכן מתרץ והדינים הם מרובים וכו'.
[ד] אמר מא"ש בס' המגיד [פר' וישב] ראיתי כי מי שיש בידו להיטיב לעניים ולנדכאים או לא' מישראל או שהוא עשיר והוא כילי או שהוא בעל תורה ואינו רוצה ללמד לאחרים כל אלו יתגלגלו בנשים ולדעתי לפי"ז סמכו חז"ל יהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה.
[ה] אמר מא"ש בשאר כתבי האר"י ראיתי כי תחלה מתגלגל בשפן וארנבת.
[ו] אמר מא"ש ממור"ר ר' יעקב תעמרלס ז"ל שמעתי שז"ם הפ' ואת זכר לא תשכב משכבי וד"ל.

הגהות הגאונים

ס"א העושה חס"ד ועל סודו נאמר ועושה חס"ד לאלפים כנ"ל פ"ה ופ"ו.
[ה] צמח מכאן שאין לומר שעשני יהודי. זה.. שהאשה צריכה לומר שלא עשני איש ובדרך זה יש ביאור לג' ברכות.. שלא עשני אשה שלא עשני.. עשני איש ושלא עשני גוי היינו שלא בא נפשו בגוי.

[ז] אמר מא"ש נמצא שהאשה יולדת את עצמה ונמצא ג"כ שהאיש מוליד את אשתו ולפי"ז מה שמקשינן בגמרא [סוטה י"ב א'] ע"פ הוליד את עזובה אשה וגו' [ו] כי יש איש מוליד את אשתו ולפי"ז לא קשה מידי.

דילהון במלכות והם הם השבטים עצמם וי' גופי הרוגי מלוכה נלקחו לס"א לא מפני זה היו גופי השבטים עצמן הראשונים [ג"כ] לס"א אלא עשרה גופי הרוגי מלוכה וז"ש גופין דילהון ישתארו וכו' ולתחיית המתים יחזרו הנשמות של השבטים לאותן [ה]גופים הראשונים לבד כבתחלה^{נח} וז"ש וכלא אתהדר כמלקדמין כי גופים השניים יעלו למעלה לצורך המלכות לברר [ה]פסולת מתוך האוכל כנז' בס"ה. ואפשר לומר עוד כי אעפ"י שהגופים השניים נלקחו לחלק ס"א לסוף ישארו במקומם בעוה"ז בזמן

ליקוטים

על אותה המיתה נאמר יומת לעוה"ב ר"ל לעולם שצריך לבא בו פעם אחרת כדי לתקן מה שעוות ואח"כ ימות פעם שנית אבל בראובן שלא היתה כוונתו אלא לטובה לא נתחייב מיתה כשאר השבטים אבל עכ"ז מצד אותו הדיבור שאמר השליכו וכו' שגרם למ"ש לעיל לכן נתפס למינות לבד ולא הרגוהו כשאר השבטים וז"ש יחי ראובן [ואל

ימות] וגו' ר"ל שזה יהיה לו

י' מע"ח. הילד איננו ואני אנה אני בא הנה ראובן צפה ברוה"ק שעתידין ליהרג י' הרוגי מ' שהם טיפי יוסף כנודע וידע שעתידין לומר עליהם אֵל נְקָמוֹת ה' אֵל נְקָמוֹת ה'ופיע שהוא ר"ת אנ"י אנ"ה ולכן אמר זה כאשר לא מצא את יוסף כי ידירתו ומכירתו למצרים היה סבה לכל הנזכר.

חיים לסבה הנז' וכו'.

[ס"א וכן] יהודה נתגלגל

ברשב"ג שהיה נשיא והיה

משבטו של יהודה. וכן

יוסף הצדיק נתגלגל ברבי

ישמעאל בן אלישע [כ"ג] בסוד והוא נער וכו' וזמ"ש הפסוק כי הנה המלכים נועדו עברו

יחדיו המה ראו וכו' ודי בזה. ושכחתי למעלה לתת טעם למה נקרא רבי אליעזר הגדול

והענין כי כמו שהיה ראובן הבכור לכן ג"כ נקרא הוא גדול כד"א והכהן הגדול מאחיו.

נפתלי נתגלגל ברבי חוצפית המתורגמן וסימנך הנותן אמרי שפר. וזבולון נתגלגל ברבי

יהודה בן בבא. עד כאן מצאתי.

קובץ הגהות

אסורים שנק' בור ועשה התיקון של בור דלעיל וכן

נטריקון ראובן ר' אליעזר וניתן בבור נתקן.

נח מד"פ. עם כי דברי הרח"ו זלה"ה הם חיים

וקימים ומכיר אני את חוסר וחולשת ידיעתי עכ"ז

לא אמנע לומר מה שנלענ"ד בזה הענין והוא כי זה

הגוף ר"ל הלבוש שיש בין הגוף של ד' יסודות גופנים

והנשמה כנודע לי"ח מפני שבגוף שהוא חומרי

בוודאי נפסד אבל זה הלבוש של הנשמות נקרא גוף

גבי הפנימית של נשמתם ואו ויתיצבו כמו לבוש.

אשאל מחילה ממעלתו אם טעיתי ודי יגיה חשכי.

ישראל לא ישקר [שהוא] מימין כדפירשו לעיל ברגל

שמאל שהוא הוד בסוד כל היום דר"ה הו"ד שם יש

לו אחוזה שהוא קו"ף של שקר הוא רגל של נחש

ומפני שכשל בו ראובן בבור של נחשים לפיכך נתפס

למינות ומלת מ"ן בגי' קו"ף לכך נתפש בזה ר'

אליעזר מפני שתפס בזה ונכשל בו (ראובן) שאחז

במדתו במדה שאדם מודד בה מודדין לו. ונלע"ד

ברמז שכן ר' אליעזר בן הורקנוס הר"ת בגי' בור היינו

בור שאמר ראובן השליכו אותו הבור והבור רק וכו'

ולכן כשנתפס ר' אליעזר למינות שמו אותו בבית

דרוטי הסבא בסודות הגלגולים ופרטיהן

ואחלקם אל כמה פרטים

אחד. בדף צ"ה ע"ב, היות הנשמה החדשה העליונה אותה ממש דעאלת לגו סתימא דאילנא דחיי וכו' לבא בגוף הנוצר שלא מתוך כוונה ומחשבה טובה ובוזה לא תוכל לתקן מעשיה ולכן תצטרך לבא בגלגול פעמים אחרו' עד תושלם אך אפשר כי לא יקרה כן [רק] ביצירה ראשונה ר"ל כי בהיותה חדשה אז תוכל לבא אך בזמני גלגוליה [ס"א גלגולים] לא תכנס שם הנשמה אלא בגוף הגר.

שני. שם, הנשמה הקדושה הנזכרת דאיתא מגו סתימו [ס"א סתימא] דאילנא דחיי תוכל לבא בגוף הגר.

שלישי. שם, הנשמה החדשה הנז' בעת ירידתה תוכל לפעמים מחמת תגבורת עוונות הדור בזמן ההוא יעשקוה החיצונים אמנם לידע מה נעשה מהם יש מחלוקת כי ספרי קדמאי אמרי דמינייהו הוו חסידי אומות העולם או נשמות הממזדים אשר הם תלמידי חכמים ולא בכל מיני הממזדים, אך הסבא חולק בזה וכתב בדף צ"ו ע"א וע"ב כי הם אותם שמתים בקטנותם ואמר כי באלו הנשמות העשוקות יש שני מינים א' הוא החלק אשר גברו עליהם החיצונים כל כך עד שצופה הקב"ה אי יגדלו ושביק לון יחמצון בחומץ [ס"א בחומץ] דא ומן זה מתים בקטנותם ויש אחרים שעכ"ז יש להם תקנה [ס"א תקנה] קצת ולאלו מניחם הקב"ה שיגדלו ויאריכו ימים וז"ס אשר לא יעדה (קרי וכתב) [כתיב וקרי] לו, אמנם אי אפשר לעולם שנשמות הקדושות יכנסו בגופי הגוים אפילו הם חסידי א"ה וגם לא בממזדים אפי' שהם תלמידי חכמים אך הגרים אחרי שנתגיירו אז יכול להיות הדבר כנז"ל.

רביעי. שם דף צ"ו ע"ב, ענין הנשמה היורדת תחלה בעה"ז ואם תתקן מעשיה לא תצטרך לחזור בגלגול ואם לאו שלא קדם לו שום הרהור תשובה הנה הגוף ההוא נאבד לגמרי ואמנם אם חזר בתשובה נתקן ודאי. ויש חלוקה אחרת והיא כשלא הוצרכה לשוב בתשובה כי קשטה עצמה בתכלית הקישוטים אז עליה נאמר ואם לבנו יעדנה וגו' ולא תתגלגל כלל ועוד כי אפי' הרוח שהוא בג"ע הארץ [ו]גם זו זוכה לתענוג הנז' וכו'. והנה מכאן נראה כי כל מה שנזכר בכאן מלשון נשמה הכל הוא כפשוטו בחלק הנק' נשמה ממש שהרי החלק הנק' רוח הוא נרמז באומרו ואם אחרת יקח לו והוא פשוט.

מפתחות הפסוקים ומאמרי חז"ל

הבא באות כזו נמצא בספר הגלגולים, ואשר באות כזו נמצא בליקוטים,
אשר באות כזו נמצא בהגהות הגאונים, ואשר באות כזו נמצא בקובץ הגסות.

תנ"ך

• בראשית

א,ב	ורוח אלדים מרחפת	שכח
א,ג	יהי אור	רפא
א,יד	יהי מארת	קצג
א,כח	ומלאו את הארץ וכבשה	קצו
א,לא	והנה טוב מאד	קסה
	ויהי ערב ויהי בקר יום הששי	סט
	יום הששי	רעח
ב,ג	אשר ברא אלדים לעשות	קיט
ב,ז	ויהי האדם לנפש חיה	ריג
ב,יא (רש"י)	פישון שהוא מגדל פשתן שנאמר על מצרים	ד
ב,טו	ויקח ד' אלדים את האדם וגו'	סט
	לעבדה ולשמרה	עד, רסח
ב,טז	ויצו ה' אלדים על האדם	קמ
ב,יז	ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו	קצב
	כי ביום אכלך ממנו וגו'	ז, נח, רלז, רפו
ב,יח	אעשה לו עזר כנגדו	רלו
ב,כ	ויקרא האדם שמות וגו'	רעט
ב,כב	ויבן ה' אלדים את הצלע	קטג
ב,כג	לזאת יקרא אשה	קלח, רכט
ג,א	והנחש היה ערום	טש
ג,ה	כי ידע אלדים	רכח
	והייתם כאלדים וגו'	שלג
ג,ו	ותרא האשה וגו'	רסז, שלג
	תאוה הוא לעינים	רכח